Seksuaalista häirintää monen naisen arjessa

Zonta-kerhon jäsenet nostavat esiin kipeän asian

We too (myös me) on Hiidenveden Zonta-kerhon vastaus naisten kokemasta seksuaalisesta häirinnästä syntyneeseen me too-kampanjaan. Kerhon jäsenet jakoivat omia kokemuksiaan seksuaalisesta häirinnästä.

■ Me too -kampanja alkoi levitä sosiaalisessa mediassa lokakuussa. Yhdysvaltalaisnäyttelijä **Alyssa Milano** pyysi kaikkia seksuaalista häirintää kokeneita naisia vastaamaan viestiinsä me too (minä myös). Näin ihmiset saisivat käsityksen ongelman laajuudesta. Tästä lähti liikkeelle valtava ja edelleen jatkuva vyöry sosiaalisessa mediassa. Myös Hiidenveden Zonta-kerhon jäsenet halusivat jakaa omia tarinoitaan seksuaalisesta häirinnästä.

Seksuaalisella häirinnällä tarkoitetaan tasa-arvolain mukaan sanallista, sanatonta tai fyysistä käyttäytymistä, joka on luonteeltaan seksuaalista ja ei-toivottua. Rajanvedon sopivan ja sopimattoman välillä tekee aina häirinnän kohteeksi joutunut henkilö. Kulttuuritaustan on todettu olevan yksi tulkintaan vaikuttava tekijä.

Ilmiö koskettaa niin naisia kuin miehiäkin, mutta tutkimusten mukaan naiset joutuvat seksuaalisen häirinnän kohteiksi miehiä useammin. Valitettavan usein häirinnän uhri on alaikäinen. Seksuaalisella häirinnällä loukataan toisen ihmisen henkistä tai fyysistä koskemattomuutta ja luodaan uhkaava, vihamielinen, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri. Häirintä on yhä monikanavaisempaa digitaalisaation kypsytettyä tälle ilmiölle uuden ja usein entistäkin julmemman alustan.

Kohdistuu usein nuoriin tyttöihin

Hiidenveden Zonta-kerhon jäsenet halusivat jakaa omia tarinoitaan seksuaalisesta häirinnästä. Tarinoita riitti 30 jäsenen kerhossa joka ikäryhmään ja ammattiin. Häirintää jäsenet ovat kokeneet mitä moninaisimmissa paikoissa, kuten kadulla, työssä, koulussa, kulkuvälineissä ja harrastusten yhteydessä. Seksuaalisen häirinnän seurauksena uhri usein ensimmäisenä pohtii, miksi juuri hän tuli häirinnän kohteeksi. Vai onko kaikki sittenkin vain sattumaa?

Erityisesti nuoriin kohdistuessaan voi häirinnän aiheuttama tilanne olla erittäin pelottava ja jättää pitkälliset jäljet. Surullista on se, että häirintä kohdistuu usein nuoriin tyttöihin ja naisiin, jotka eivät välttämättä kykene puolustautumaan.

Tästä kertoo myös eräs Zonta-kerhon jäsen: ”12-vuotias tyttäreni palasi peloissaan koulumatkalta. Kaksi humalaista miestä oli lähtenyt seuraamaan häntä metsätaipaleelle, mutta tyttö juoksi pakoon ja piiloutui”.

Toinen kertoo oman teiniajan tarinansa: ”Palasin teini-ikäisenä hämärässä kotiin urheiluleiriltä. Pyörätien reunassa seisoi mies tyydyttämässä itseään. Tilanne oli pelottava, koska mitään muuta liikennettä ei ollut ja muutenkin pelotti ajaa pimeällä kotiin”.

”Noin 15-vuotiaana kuljin metsäpolkua pitkin ja vastaan tullut mies tarrautui rintoihini”, kertoo kolmas.

Sanallisia sivalluksia, kehollisia kolhaisuja

Hiidenveden Zonta-kerhon jäsenet kertovat, kuinka seksuaalisen häirinnän tyypillisiä aseta ovat kädet, sanat ja katse. Tekstien ja kuvien lähettely eri kanavissa tarjoaa monenlaisia mahdollisuuksia häirinnälle.

”Sain sähköpostiviestin naiselta, joka kertoi olevansa minusta kiinnostunut. Mukana oli linkki, jonka otsikkona oli alastonkuvia”, kertoo eräs Zonta-kerhon jäsen.

Häirintä tuntuu vielä konkreettisemmin ja rajummin, kun kohteeseen käydään kiinni. Se on ollut viereiseltä tuolilta käden polvelle laittamista kokouksissa ja illallisilla tai rohkeampaa kontaktia.

”Kesätöissä lihatiskin takana kauppias taputti takapuoltani samalla kun palvelin asiakasta.

”Olin kesätöissä kaupassa ja hain täydennystä varastosta. Vieraileva myyntiedustaja kouri jalkoväliäni ohi mennessään” tai ” rintoihini tartuttiin takaapäin”.

Zonta- kerhon jäsenet ovat kohdanneet myös huorittelua ja joutuneet suoranaisten seksiehdotustenkin kohteiksi.

”Kulkiessani kaupungilla minulle tarjottiin rahaa seksipalveluista”, kertoo yksi jäsen. Toinen kertoo paidan päältä repimisestä ja huoraksi haukkumisesta.

Häirintää kuvaavista kertomuksista ilmenee, kuinka katseellakin voi riisua.

”Työhaastattelussa tunsin, että minut skannattiin katseella alhaalta ylös ja takaisin”.

Joskus huumoriksi tarkoitettu muuttuu härskiksi häirinnäksi.

”Kollega aloitti miesvaltaisen palaverin lipsauttamalla esiin pornosivuston”.

Härskit ja vihjailevat puheet ja ehdotukset jättävät omat jälkensä.

”Puutarharetkellä bussinkuljettaja vitsaili todella härskisti seksivitsejä, mikä sai meidät retkeläiset todella vaivaantuneiksi”.

Jotkut häirintätilanteet voivat ”jäädä päälle” pitkiksikin ajoiksi, kun häirikkö ottaa yhä uudestaan kontakteja tai lähettää yhteydenottopyyntöjä. Jotkut ovat kohdanneet uransa varrella häirintää toistamiseen ja jatkuvasti.

”Työpaikalla se on ollut takapuolelle läpsyttelyä ja kourimista, jatkuvaa ja piinaavaa lähentelyä arvaamattomissa tilanteissa aiheuttaen jopa pelon tunteita, sanallisia sivalluksia liittyen ulkonäköön ja seksuaalisuuteen, objektiksi tekemistä tytöttelynä sekä hämmennyksen aiheuttamista.”

Myös omaa kehoa koskevat kommentit, kuten rintojen arvostelu nostetaan esiin useamman kerran kerhon jäsenten tarinoissa.

Suljetun tilan tuskaa

Monet ovat selviytyneet häiriköinnistä poistumalla tai pakenemalla. Seksuaalisen häirinnän tilanne on erityisen haastava silloin, kun se tapahtuu tilassa, josta on vaikea paeta. Tällaisia voivat olla esimerkiksi hissi, auto tai jopa koululuokka.

”Autokoulussa opettajani ohjasi minut ajotunnilla hiekkakuopalle ja alkoi lähennellä”, kertoo yksi kerhon jäsen. Yhtä jäsentä on yritetty lähennellä työntämällä seinää kohti hississä.

”Junavaunussa itsensä paljastaja avasi edessäni takkinsa”, kuvailee eräs jäsen. Toisen tarinassa on pelottava tilanne syntynyt vastapäätä istuvan itsensätyydyttäjän vuoksi. Jopa ylioppilaskirjoitusten koe on mennyt mönkään itsensäpaljastajan ajettua menomatkalla hitaasti vieressä.

Koulun luokkatila koetaan myös ahtaaksi paikaksi, joka on omiaan lisäämään siellä tapahtuvan häirinnän tuskaa. Zontatkin kertovat opettajan ja opiskelijan välillä syntyneestä häirinnästä, jonka suunta voi olla opiskelijalta opettajalla tai päinvastoin. Katseet, kosketukset ja sanat tulevat koulukertomuksissa monella eri tavalla esiin.

Zonta Says NO

Hiidenveden Zonta-kerhon viesti vie eteenpäin Zontien missiota. Zontat tavoittelevat maailmaa, jossa tyttöjen ja naisten on hyvä olla.

– Yhteisten kokemusten jakaminen hitsasi kerhomme jäsenet entistä tiiviimmin yhteen, sanoo kerhon puheenjohtaja **Heli Jalava**.

– Ammatissani lääkärinä ja psykoterapeuttina kohtaan jatkuvasti ihmisiä, joihin ahdistelu on jättänyt jälkensä jopa vuosikymmeniksi. Hämmennys, häpeä ja syyllisyys voivat estää ahdistelusta puhumisen ja siitä selviytymisen.

Hiidenveden Zonta-kerho on osa kansainvälistä Zonta International -järjestöä, joka työskentelee Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) ja Euroopan neuvoston (EN) kautta vaikuttaakseen maailmanlaajuisesti sukupuolten tasa-arvoon ja naisten oikeuksiin. Yksi kansainvälisistä hankkeista on Zonta Says NO -kampanja, jonka tarkoituksena on kaikkialla maailmassa lisätä tietoisuutta naisiin ja tyttöihin kohdistuvasta väkivallasta ja vähentää sitä sen kaikissa muodoissaan.

Maailmanlaajuinen Zonta says NO -kampanja vastustaa naisiin kohdistuvaa väkivaltaa oranssilla rannekkeella. Niitä tehtiin myös tyttöjen päivän tilaisuudessa 11.10. Nummelan nuorisokeskuksessa.

Vuosittain 25.11. vietettävänä kansainvälisenä päivänä naisiin kohdistuvan väkivallan lopettamiseksi Hiidenveden Zonta- kerho on kutsunut vieraakseen Vuoden naisena ansioistaan tasa-arvon saralla palkitun näyttelijän ja laulajan **Katriina Honkasen**.

Tyttöjen sukupuolielinten silpominen ja Intian raiskaustapaukset olivat viimeiset pisarat, joiden vaikutuksesta Mikkelin kaupunginteatterin johtajana työskentelevä Katriina Honkanen päätti ryhtyä toimeen ja innostaa taiteilijoita taisteluun tyttöjen kohtaamaa väkivaltaa, laiminlyöntejä ja vähättelyä vastaan.

Hän perusti vuonna 2015 Wings to Fly- haaveille siivet operaation yhdessä Plan- lastenoikeusjärjestön kanssa. Hyväntekeväisyysoperaatio tuotti 50 000 euroa ja runsaasti lisää Plankummeja.

Asiasta kiinnostuneet ovat lämpimästi tervetulleita kuulemaan ja keskustelemaan hankkeesta ja sen tuloksista lauantaina 25.11.2017 kello 16 Nummelan keskustan cafe Casaleniin. Tilaisuuteen on vapaa pääsy.

Kirsti Jokiranta